

Ας... τραγουδήσουμε λοιπόν. Άνοιξε το Τριώδιο!...

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Συναξαριακές Μορφές



«Εν χορδαίς...». Τοιχογραφία Ι.Μ. Βαρλαάμ. Μετέωρα 16ος αι.

Αλλά τι είναι το Τριώδιο;

Σήμερα λοιπόν, καθώς λέμε, αρχίζει ή ανοίγει το Τριώδιο. Αλλά τι είναι το Τριώδιο και τι εννοούμε, όταν λέμε ότι αρχίζει το Τριώδιο, και τι είναι η εκκλησιαστική περίοδος του Τριωδίου; Γι' αυτά τα πράγματα λοιπόν θα μιλήσουμε τώρα. Πρώτα –

πρώτα το Τριώδιο είναι ένα από τα λειτουργικά βιβλία της Εκκλησίας. Στο βιβλίο αυτό περιέχονται σχεδόν κάθε ημέρα ύμνοι, που λέγονται Τριώδια, ύμνοι δηλαδή με τρεις ωδές. Οι ύμνοι αυτοί γενικά λέγονται Κανόνες. Οι Κανόνες, στην άρτια μορφή τους και αντίθετα προς τα Τριώδια, αποτελούνται από εννέα ωδές. Τι είναι οι ωδές; Είναι ομάδες από τέσσερα ως πέντε ή και περισσότερα τροπάρια, που ψάλλονται όλα με τον ίδιο τρόπο. Ενώ λοιπόν οι Κανόνες είναι ύμνοι με εννέα ωδές, τα Τριώδια είναι μικρότεροι ύμνοι με τρεις μόνο ωδές. Ωδή είναι το ιερό τραγούδι. Από τα Τριώδια λοιπόν αυτά, λέγεται και το βιβλίο Τριώδιο.

Όλα αυτά ως εδώ είναι ένα ανιαρό μάθημα. Κι όμως αυτά παλαιότερα οι χριστιανοί τα ήξεραν και δεν ήσαν περιττά για την ευσέβειά τους. Αντίθετα, αυτά και όσα γίνονται και λέγονται στην Εκκλησία, ήσαν εκείνα, που χαρακτήριζαν την ορθόδοξη ευσέβεια. Η ιερή υμνολογία, η βυζαντινή ψαλμωδία, και η θεία λατρεία γενικά της Εκκλησίας, μαζί με την ανάγνωση των Γραφών και το θείο κήρυγμα είναι τα ιερά γράμματα και η παιδεία των ορθοδόξων. Για μας τους Έλληνες είναι και η εθνική μας γλώσσα, γιατί όλα αυτά είναι γραμμένα στα Ελληνικά, και η θεία Γραφή και οι ιερές Ακολουθίες. Αυτό για το Έθνος μας είναι ένα εξαιρετικό προνόμιο.

Τριώδιο λέγεται και η εκκλησιαστική περίοδος από σήμερα ως το Πάσχα, επειδή όλο αυτό το χρονικό διάστημα, είναι σε χρήση το λειτουργικό βιβλίο του Τριωδίου. Δηλαδή, οι τέσσερις εβδομάδες πριν από τη Μεγάλη Τεσσαρακοστή, οι πέντε εβδομάδες τη Μεγάλη Τεσσαρακοστή ως το Σάββατο του Λαζάρου, και η Μεγάλη Εβδομάδα. Σ' αυτές όμως τις ημέρες πρέπει να προσθέσουμε και τις άλλες εκείνες του Πεντηκοσταρίου, από το Πάσχα δηλαδή μέχρι την Κυριακή των Αγίων Πάντων. Το Πεντηκοστάριο είναι ένα δεύτερο λειτουργικό βιβλίο, συνέχεια στο Τριώδιο. Η εκκλησιαστική λοιπόν περίοδος, που αρχίζει σήμερα, κλείνει την Κυριακή των Αγίων Πάντων. Αυτή η περίοδος είναι τέσσερις μήνες, από τα τέλη του χειμώνα ως τις αρχές του καλοκαιριού.

Όλη αυτή η περίοδος, με όλες μαζί τις Κυριακές, είναι οι κινητές εορτές του εκκλησιαστικού χρόνου. Λέγονται κινητές, γιατί αλλάζουν ημερομηνίες και κινούνται πότε πρώιμα και πότε όψιμα. Αυτές οι εορτές είναι δεμένες με τη μεγάλη εορτή του Πάσχα, την οποία και ακολουθούν. Και είναι γνωστό ότι για διάφορους λόγους, που δεν θα πούμε τώρα, η εορτή του Πάσχα εορτάζεται άλλοτε πρώιμα κι άλλοτε όψιμα.

Όλα αυτά ας μη τα πάρουμε σαν ένα στεγνό μάθημα. Δεν κερδίζουμε τίποτε, αν μάθουμε περισσότερα και δεν χάνουμε αν ξέρουμε λιγότερα. Το ζήτημα είναι πως αυτά τα πράγματα τα ζούμε μέσα μας ως ορθόδοξοι. Αυτή η λειτουργική τάξη και παράδοση της Εκκλησίας μας είναι ζυμωμένη με τη ζωή των πατέρων μας. Και δεν

είναι λίγο να κρατάμε την πίστη των προγόνων μας και να πιστεύουμε ότι ο Θεός μας είναι «ο Θεός των πατέρων ημών», καθώς η Εκκλησία το ψάλλει κάθε ήμερα στην ιερή Ακολουθία. Όλη η περίοδος του Τριωδίου είναι για τους ορθόδοξους χριστιανούς καιρός μετανοίας, προσευχής και νηστείας. Γι' αυτό κι από σήμερα, που ανοίγει το Τριώδιο, ο κάθε πιστός προσεύχεται κατανυκτικά και ψάλλει· «της μετα-νοίας άνοιξόν μοι πύλας, Ζωοδότα...». Αμήν.

Πηγή: +Επισκ. Διονυσίου Λ. Ψαριανού, *Εικόνες έμψυχοι*.